

mrčes več redka prikazen. Zatorej je treba zatirati ga, drugače se bo še bolj pomnožil in se še bolj razširil. Volnata uš napada jablane (redkokedaj grušková in kuttinina drevesa) in sedi v večjih ali manjših družbah na vejicah in mladikah, najčešče v listnih pazuhih. Posebno rada pa se naseli na mestih, kjer kakšna rana celi, torej tam, kjer se je odrezala veja, kjer je ali od nagle rasti ali od mraza razpoknila skorja ali na kakšen drugi način nastala rana. Kjer se ugnezdijo škodljivci, zasade tanko sezalo v mlado skorjo ter srkajo iz nje redilni sok. Vsled zbadanja in najbrž tudi zaradi ostrih slin, katere spuščajo po sezalu v zabodke, se naredé na istem mestu glute, »gobe« imenovane, dočim se tkanina pod »gobami« posuši. Na debelejših vejah in na deblu usahneto pod »gobami« skorja in mlajši les, mesto vidiš suho, mladika se pa navadno vsa posuši. Naselbine volnate uši izgledajo, kakor snežne cape in od daleč jih že zapaziš. Ušice so namreč obdane z belo voščeno dlako, vsled tega je vse gnezdo kocasto in se sveti, kakor na tanko razkrtačena bela volna. Ako potegneš prst po naselbini in zmečkaš nekaj ušij, zapusti ti prst na gnezdu rudeč tir, po katerem se tudi lahko spozna škodljivi mrčes.*) Zatirati volnate uši ni težko, samo skrbno in vztrajno jo je treba zasledovati in pokončavati. Na starejem drevju ostrži s strgačem z debla in debelejših vej staro skorjo, mah in liščaje ter jo pobeli z apnenim mlekom, kateremu si pridjal ilovice, krvi ali kravjeka, da se ti uš na njih ne naseli tako lahko. Uši same zmečkavaj z roko, ali pa, kar je še bolj priprosto in izdatno, vzami tršo krtačo, namoči jo v kamneno olje (petrolij) in skrtači uši z njihovega gnezda. Kamneno olje uši pomori, vrh tega še zabrani, da bi se škodljivec zopet naselil na istem mestu. Seveda ne zadržuje, da opraviš to delo samo edenkrat. Jajčic in mladih uši ne zapaziš, mrčes se še le vidi, ko se je obdal z volno. Zato moraš napadena in napadenim sosedna drevesa večkrat, ako mogoče, vsaki teden po edenkrat, preiskati ter zatreti nova gnezda. Na naselbinah nastale »gobe« pa izreži z ostrim nožem do zdravega lesa in izperi rano s čisto vodo, potem pa jo zamaži z drevesnim voskom. —pr—

Pravila kmetijskega društva v Dobropoljah,

(registrovane zadruga z omejeno zavezo.)

(Dalje.)

VI. Uprava in vodstvo zadruga.

§ 18. Zadruga opravlja svoja opravila samostalno s sodelovanjem vseh združnikov. Njeni organi so: 1. načelstvo, 2. nadzorstvo, 3. razsodišče, 4. občni zbor.

§ 19. Načelstvo obstoji iz načelnika, njega namestnika in 13 odbornikov. Načelstvo voli občni zbor za tri leta. Vsako leto izstopi 5 udov načelstva in se namestijo po novi volitvi. Izstopivši smejo zopet voljeni biti. Člani, kateri zvršujejo kako obrt, ki utegne konkurirati z društvom, se ne smejo voliti v načelstvo. Legitimacija udov načelstva je zadevni volilni zapisnik občnega zbora.

§ 20. Udje načelstva morajo se po izvolitvi naznaniti za vpis v združni register.

§ 21. Načelstvo zastopa zadrugo z vsemi pravicami in dolžnostmi, katere določuje zakon z dne 9. aprila 1873, d. z. št. 70, in podpisuje v imenu zadruga na ta način, da se podpišeta dva uda pod združno tvrdko.

§ 22. Načelstvo rešuje v svoj delokrog spadajoče stvari v sejah, pri katerih načelnik ali njegov namestnik predseduje, in pri katerih morata razven predsednika biti navzoča vsaj še dva uda načelstva. Sklepa se

*) Zaradi tega imenujejo volnato uš tudi krvnato uš.

z večino glasov; pri enakosti glasov odločuje predsednikovo mnenje. O sejah načelstva se sestavljajo zapisniki, katere morajo vsi navzoči podpisati. Svoje sklepe zglasuje načelstvo po potrebi z oznanili v uradnici nabitimi.

§ 23. Načelnik vodi načelstvo in izvršuje njega sklepe. Načelnik podpisuje sam pisma, s katerimi se za drugi ne naklada nikaka zaveza. On se ima prepričati vsaj vsake tri mesece o blagajničnem stanju in mora v slučajih kakega nereda takoj ukreniti, kar se mu zdi potrebno.

§ 24. Če je načelnik začasno zadržan, opravlja njegove posle načelnikov namestnik, in če je tudi poslednji zadržan, tisti ud načelstva, katerega določi načelnik. V slučaju stalnega zadržka, izstopa ali smrti posameznega uda načelstva morajo se udje načelstva za čas do prihodnjega občnega zbora po sejnem sklepu načelstva nadopolniti in skrbeti, da se novi ud načelstva vpiše v združni register. Legitimacija tacega začasnega uda načelstva je zadevni volilni zapisnik načelstva.

§ 25. Načelstvo sploh, kakor vsak posamezni ud načelstva, se more odstaviti vsaki čas sklepom občnega zbora, ako je ta predlog bil na dnevnem redu.

§ 26. Opravilnik o združnem poslovanju sestavi načelstvo v sporazumu z nadzorstvom.

§ 27. Načelstvo imenuje združne uradnike in določa njihovo plačo. Legitimacija uradnikov je poseben dekret, katerega izdâ načelstvo.

§ 28. Nadzorstvo. — Nadzorstvo obstoji iz 5 članov, katere izvoli občni zbor za eno leto; izvoliti se sme vsak združnik, če ni član načelstva. Kedor je po § 19. izključen od volitve v načelstvo, tudi ne sme voljen biti v nadzorstvo. Nadzorstvo izvoli iz svoje sredine predsednika in druge poslovnik in določi svoj poslovni red. Sklepa z navadno (absolutno) večino glasov. Da je sklepno, morajo biti vsi člani vabljeni k seji in se iste vsaj trije vdeležiti. Seje sklicuje predsednik ali njegov namestnik. O seji napravi je zapisnik, katerega podpišejo vsi navzoči. Delokrog nadzorstva je isti, katerega določata §§ 24 in 25 zakona 9. aprila 1873. št. 70 drž. zak. Vrhu tega mu posamezni paragrafi teh pravil priznavajo še posebne pravice. (§ 26.)

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 1. avgusta v Gomilici. Dne 3. avgusta pri Sv. Lenartu v Slov. gor., pri Sv. Martinu pod Vurbergom in na Spod. Polskavi. Dne 4. avgusta v Radgoni, na Sv. gorah in v Arnoteah pri Šoštanju. Dne 5. avgusta v Loki, Trbovljah, Lučanah in na Ptuju. Dne 6. avgusta v Kaniži pri Ptuju in pri Novi cerkvi v Halozah.

Dopisi.

Iz Celja. (Novi odbor okrajnega zastopa) volili smo Slovenci dne 27. julija natančno tako, kakor je bilo dogovorjeno. Prečastiti gospod opat Ogradi so kot starosta izbranih zastopnikov vodili volitev. Navzočih je bilo 22 slovenskih zastopnikov, torej izvzemši enega vsi, po sili Nemcev ni bilo nobenega; le dva sta pristopikala vohat in hitro odšla, svojim praviti tužno vest, da so Slovenci vsi na okupu in složni. Zatem so jo po sili Nemci popihali na vse vetre, priznavajoč svoj popolni poraz. Slovenski zastopniki so izvolili najprvle načelnika, in sicer dosedanjega, velezaslužnega g. dr. Srneca, njemu v namestnika marljivega g. dr. Dečka; v odbornike pa iz skupine veleposestnikov: gosp. viteza plem. Berks-â, iz skupine mest in trgov g. Robleka, iz skupine trgovcev in industrijalcev g. Ježovnika, iz skupine

kmetске g. Zarnijera in iz vsega zastopstva g. dr. Baša in gr. Dečka. Tako je celjskega okrajnega zastopa odbor zopet in sicer tretjič v slovenskih rokah na veliko veselje in zadoščenje ogromnej večini prebivalstva, po na veliko žalost in trepet nekdanj toliko nadutih nemškutarjev. Te zadnji čas same nesreče tepejo: desna jim roka okrajni glavar Wagner mora v Gradec, leva roka pragermanski dr. Wokaun je naglo umrl v Dobrni, poslanec dr. Starkel po nekaj umazanej pravdi v Gradcu politično potolčen. Kaj čuda, ako pri takšnih razmerah celjski nemčurčki potno palico v roke jemljejo in potujejo daleč v »nemški Reich« v švabsko mesto Stuttgart, da se tam okrepečajo s pitjem in petjem. Srečno pot! Najbolje, če tam ostanejo — za vselej, mi jih radi pogrešamo. —

Iz Šoštanja. (Shod zaupnih mož in razne vesti.) Dne 26. jul. je bil v Velenju pri g. županu Ježovniku shod zaupnih mož glede prihodnje deželnozborske volitve za okraje Šoštanj, Slov.-Gradec, Marenberg. Ednoglasi je bil proglašen za kandidata gosp. Ivan Vošnjak, posestnik iz Šoštanja in nečak g. državnega poslanca Mih. Vošnjaka. Naš kandidat je vsestransko razumen mož in poštenjak skoz in skoz. Drugi postranski kandidati, osobito nekdo iz Celja, se niso kar nič resno v poštev jemali. Dosedanjemu zastopniku tega okraja, č. g. dr. Lipoldu, ki zaradi bolehnosti ne kandiduje več, se je izrekla za njegovo delovanje občna zahvala in priznanje. — Dne 24. julija zvečer je treščilo v Velenju v kozolec gosp. župana. Nevarnost za trg je bila velika, a vzajemnemu napornemu delovanju domačih in tujih gosilcev se je zahvaliti, da je ogenj uničil samo ta stan. — Komaj so Velenčanje iz ene nevarnosti, so palli že v drugo. »Südmarka« je namreč ustanovila tam otročji vrtec. Nad to zares otročjo mislijo se vsi smejejo; zakaj jim bo neki? Bodo morda šoštanjski in velenjski »südmarkovci« sami hodili tja igrati »ringa-ringa-raja?« Učiteljica za to je že tam z letno plačo od 300 gld. — Toplice Topolšico blizu Šoštanju, dosedaj v rokah šoštanjske »nemške Vorschusscasse«, je nakupil neki konzorcij iz Dunaja za 25.000 gld., ter začne z novimi stavbami že letos.

Od Nove cerkve. (Poduka treba!) V srce nas veseli, ko slišimo, da naši državni in deželni poslanci razlagajo dandanašnje dogodke na Dunaju in v Gradcu, zdaj v Ribnici, zdaj pri Mariji Snežni in na drugih krajih, in veseli smo, ko beremo, da se v Savinjsko dolino, največkrat pa v Čadram kliče potovalni učitelj, kateri kaže, kako je s trsjem in sadjem modro ravnati. V našem kraju bi vsega tega tudi potrebovali. Ubogi smo, ker nas toča tolikokrat zabije, spodbujajte nas, sadno drevje bolj pametno saditi, cepiti in snažiti! Ker se trtna uš bliža bolj in bolj, naj zvemo vsi, kako bi se dalo staro trsje bolje ohraniti in novo modreje izbirati ter vsajati. Vsaka pokveka bi se rada delala norca iz slovenskega jezika, imena pačijo, da je iz Žerovnika na Frankolovem nastal Scherounigg, pa v tistem kraju in v Stranicač nekaj stari slikar kvari napise na kapelah, da je človeka strah, nemške šole stavijo zaporedoma; spregovorite še tukaj takih navdušenih besed, kakor postavim v Ribnici, da bo kmet in hlapec, pa še gosposki človek spoštoval materni jezik! Prosim!

Iz Puščave. (Nesreča.) Na tleh za smrt previden je bil dne 18. julija Franc Laikeb, delavec v kannolomu nižje postaje Sv. Lovrenca nad Mariborom. Revež je še le tisto jutro tam delo nastopil, okoli 10. ure pa so s kamenjem nabasano loro nekam tiščali, bržkone da na vago, in pri tej priložnosti je po nesreči prišel med kolosa. In dve sta mu šle čez obe nogi nad kolenom in mu jih popolnoma zdrobili. Hitro so poslali po zdravnika, telesnega in dušnega, oba sta bila nakrat

pripravljena pomagati. Revež je ležal za cesto na travi pod milem nebom. Nemudoma so mu č. g. župnik podelili sv. zakramente umirajočih. To je bil prizor, kateri more pretresti vsako še tako trdo srce! Na cesti pod smreko je stala belo pogrhnjena miza, takorekoč priprosti oltar, ki se more v največji sili napraviti. Zlato solnčice je milo razlivalo svoje žarke na pušico, v kateri je bilo sv. Rešnje Telo. Ni bilo ne petja, ne godbe, ne slovesnega zvonjenja, ampak zdelo se nam je, da pečeča Drava glasneje šumi, in rahli vetrič se je čarobno igral z listjem zelenega gaja v čast božjemu Zveličarju, ki je spolnil svojo obljubo, rekoč: »Jaz ostanem z vami do konca sveta«. Okoli tretje ure popoldne prinesli so bolnika na kolodvor, misleč ga peljati s tovornim vlakom v mariborsko bolnišnico, pa so vlak zamudili. Vsled prizadetih bolečin je ponesrečenec okoli 4. ure popoldne zapustil solzno dolino. Sveti mu večna luč!

Iz gornje Savinjske doline. (Vse to.) Skrajna nedoslednost je, ako načelnik slovenske posojilnice delavno pospešuje rogoviljenje nemškega planinskega društva. Žal, da ima posojilnica na Ljubnem tacega načelnika. V srce nas je zadelo, ko smo videli tega nemškega »Slovenca« skakati okoli postelj, katere celjska sekcija pošilja v »nemški« Okrešelj. Mislimo, da je že gospod Južek toliko star, da se bode odločil ali na levo ali pa na desno; omahljivci narodnemu zavodu le škodujejo. Te vrste naj bi pa tudi še vzbudile Savinjce k nadaljni podpori za novo kočvo v Okrešlju, katero namerava staviti naše marljivo slov.-planinsko društvo. — Nastavljen je v Mozirju stalni učitelj g. Josip Fišer, dosedaj podučitelj na Ljubnem. — Šola v Lučah je zaprta zaradi vratne bolezn. — Strašna ploha se je vsula pretečeni četrtek okoli 9. ure zvečer pri Mozirju. Dežja je bojda padlo čez 54 litrov na 1 kvadratni meter. Pred točo gornja Savinjska dolina dosedaj po večini ni še trpela.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svelli cesar so s patentom naznanili, da se razpustijo deželni zbori koroški, stajarski, nižje-avstrijski in šlezijijski. Nove volitve bodo najbrže že konec meseca avgusta. Slovenci, pripravimo se! — Ruski car dospe na Dunaj dne 27. avgusta. Vsprejeli ga bodo svelli cesar s cesarico in nadvojvodi. — Ogerska vlada hoče, naj bi se pogodba z Ogersko le deloma letos rešila, določitev skupnih stroškov pa prepustila novemu državnemu zboru.

Češko. V Pragi se krivovercu Janu Husu postavi spomenik na betlehenskem trgu, ne pa na staromestnem, kakor to želé Mladočehi. — V lokebskem rodokopu so delavci zahtevali, naj se odpuste vsi tuji delavci. Ker se tej želji ni ustreglo, napadli so domači delavci tuje in uneli krvavi boj.

Stajarsko. Pred tednom so imeli nemški narodnjaki v Gradcu volilni shod. Govorila sta Derschatta in profesor Hoffmann. Prvi je med burnim odobrovanjem zborovalcev rekel, naj slov. deželni poslanci le ostanejo doma. Bodo tudi, dokler vsaj najvažnejših pravic ne dosežemo!

Koroško. Dne 5. do 7. sept. imajo nemški avstrijski gasilec shod v Celovcu. Seveda žejo bodo gasili in »hajlali«. — Trgovinska zbornica je sklenila, da ne pošlje zastopnika na ogersko razstavo. — Na celovski gimnaziji je bilo to leto zraven 343 nemških dijakov, žal, samo 74 slovenskih.

Kranjsko. Na Bledu in v Ljubljani se za slo-